

3 IITTI MUSTALAMPI

Mjtunnus: 142010034
 Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
 Ajoitus: ajoittamaton (oli aiemmin rautakautinen)
 Laji: kivirakenteet: röykkiö (aiemmin hauta)

 Koordin: N 6750637 E 470572

 Tutkijat: Matti Huurre 1974 tarkastus, Johanna Seppä 2003 inventointi

 Sijainti: Paikka sijaitsee Kausalan asemalta 6,9 km itään.

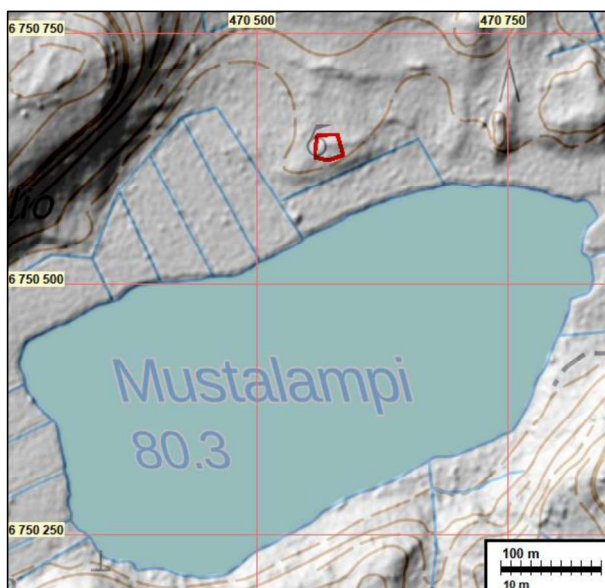
 Huomiot: **Muinaisjäännösrekisteri:** Matalahkolla kumpareella suon keskellä Mustalammen pohjoispuolella rannasta noin 60 m:n päässä sijaitseva mahdollinen kiviröykkiö-hauta. Sammaleinen, halkaisija 3,5 m.

Bakhia ja Kuljukka 2023: Röykkiö sijaitsee kumpareella, Mustalammen pohjoispuolella. Röykkiön koko on. 3,5 metriä, korkeus alle metrin. Kohteen sijaintia tarkennettu ja muinaisjäännösaluetta päivitetty.

Kohde on merkitty Muinaisjäännösrekisteriin rautakautisena hautaröykkiönä, vailla perusteluita. Kohteen alkuperäinen löytäjä Matti Huurre ei ole ottanut kohdekuvauksessaan kantaa kohteen ajoitukseen ja lajiin, vaan ensimmäisen kerran kohde on mainittu rautakautisena hautaröykkiönä Sepän inventointiraportissa vuodelta 2003. Seppä ei kuitenkaan perustele ajoitustaan tai sitä, miksi kohde on nimenomaan hautaröykkiö. Wesa Perttola on inventoinut kohteen vuonna 2003 osana litin alueen lapinraunioita koskevaa pro gradu -työtään. Työnsä lopputuloksissa Perttola on määrittänyt kohteen ”muuksi kivirakennekohteeksi”, kohteen tarkemman lajin ollessa ”pronssi- tai rautakautinen? röykkiö” mikä tarkoittanee ”mahdollisesti”.

Kohde voi olla ulkonäkönsä puolesta varhaismetallikautinen lapinraunio. Tyypillisesti lapinraunio on kooltaan 3–10 metriä ja korkeudeltaan n. 0.3–0.7 metriä (Saipio 2023), eli kokonsa puolesta kohde on lapinraunioksi sopiva. Lapinrauniot tyypillisesti sijaitsevat vesistöjen rannoilla (Saipio 2023); Kohde sijaitsee Mustalammen välittömässä läheisyydessä niin, että kohteesta on selkeä näkymä Mustalammelle, ympäröivästä metsästä huolimatta. Kohde on kuitenkin niin sammaloituneessa kunnossa, että kohteen rakenteiden hahmottaminen ja lajin määrittäminen oli haastavaa ilman muinaisjäännökseen kajoamista. Röykkiö voisi olla myös ns. ryssänuuni tai kiukaan jäännös.

Ehdotamme kohteen ajoituksen muuttamista ”ajoittamattomaksi” ja lajin muuttamista ”röykkiöksi”, kunnes ajoitus ja laji voidaan selvittää tarkemmissa tutkimuksissa.

Kohteen muinaisjäännösrajaus punaisella viivalla.

Vasemmalla: Röykkiö kuvattuna etelään. Oikealla: Röykkiö kuvattuna itään.

4 IITTI TERVAHARJU

Mjtunnus: 1000012914
 Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
 Ajoitus: 1. maailmansota
 Laji: varustus: taistelukaivannot

Koordin: N 6750714 E 469871

Tutkijat: Martti Koponen & Hannu Poutiainen inventointi 1994, John Lagerstedt 2008 inventointi, Teemu Tiainen 2022 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Kausalan asemalta 6,2 km itään.

Huomiot: **Muinaisjäännösrekisteri:** Ensimmäisen maailmansodan aikainen puolustus-asema, joka sijaitsee Tervaharjun ja Juotinkallion länsireunojen juurella. Kohteen eteläosa on jyrkässä harjun rinteessä. Pohjoisosa on loivalla rinteellä, osin soistuvassa maastossa. Alueella kasvaa havumetsää.

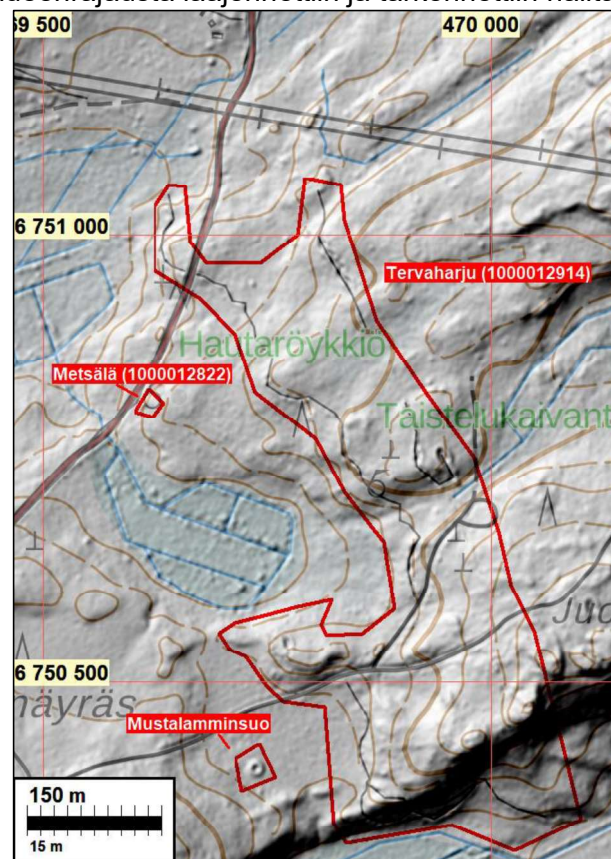
Pääosin maahan kaivettuja taistelu- ja yhdyshautoja, jotka ovat osin yli 2 m syviä. Osa haudoista on jäänyt keskeneräisiksi. Inventoitujen hautojen kokonaispituus on 1 km. Torjuntasuunnat ovat lounaaseen ja länteen, Juotinkallion eteläpuolella myös etelään. Taisteluhaudoissa on 19 traverssia. Yksi suojahuoneen kuoppa, jossa on ollut kaksi sisäänkäyntiä. Kuopan syvyys on 3 m.

Mustalammen suunnistuskartan perusteella inventoidusta taisteluhaudalinjasta 40–80 m itään kulkee taaempi puolustuslinja ylempänä rinteessä. Taaempaa linjaa ei ole inventoitu. Samoin haudat jatkuvat Juotinkallion eteläpuolella pitemmälle kuin inventoinnissa tarkastettiin.

Kohteen rajausta on tarkennettu laserkeilausaineiston perusteella 03/2017.

Kohteen pohjoisosa tarkastettiin vuoden 2022 inventoinnissa, minkä myötä aluerajausta tarkennettiin sen osalta.

Bakhia ja Kuljukka 2023: Puolustusaseman taisteluhaudat ja muinaisjäännösalue käveltiin yksityiskohtaisesti läpi v. 2023 inventoinnissa. Muinaisjäännösalueen länsipuolelta havaittiin aikaisemmin kartoittamattomia juoksuhautoja ja traversseja. Kohteen alueenrajausta laajennettiin ja tarkennettiin näiltä osin.

Kohteille 4 liitti Tervaharju, [5 liitti Metsälä](#) ja [11 liitti Mustalamminsuu](#) ehdotetut muinaisjäännösalueiden rajaukset punaisella.

Vasemmallä: Puolustusvarustuksia muinaisjäännösalueen pohjoispäädyssä. *Oikealla:* Inventoinnissa havaittu, aiemmin kartoittamattomien puolustusvarustusten jäänteitä, uuden muinaisjäännösalueen länsipäädyssä.

5 IITTI METSÄLÄ

Mjtnnus: 1000012822
 Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
 Ajoitus: ajoittamaton (oli aiemmin pronssikautinen)
 Laji: kivirakenne: rökkiö

Koordin: N 6750814 E 469621

Tutkijat: John Lagerstedt 2008 inventointi, Katja Vuoristo 2008 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Kausalan asemalta 6,0 km itään.

Huomiot: **Muinaisjäännösrekisteri:** Kohde sijaitsee Pukkikankaan koillispuolella lähellä Pukkisuota. Paikan länsipuolella kulkee Urajärven rantaan vievä mökkitie. Alueella on kuusta ja mäntyä kasvavassa metsässä matalan kallionpyylän päällä halkaisijaltaan 3–4 m kokoinen ja noin 40 cm korkea kivirökkiö. Kivet ovat kahdessa kerroksessa ja ne ovat sammalen sekä jäkälän peittämiä. Rökkiö vaikuttaa rakenteensa perusteella lähinnä myöhäispronssikautiselta tai rautakautiselta hautarökkiöltä. Paikan läheisyydestä tunnetaan Haikanniemen hautarökkiöt sekä myös Äijänlahden kivirökkiöt, jotka ovat mahdollisesti hautoja. Kohde löytyi sotahistoriallisten muinaisjäännösten inventoinnin yhteydessä.

Bakhia & Kuljukka 2023: Kohde on Muinaisjäännösrekisterin kuvailujen mukainen. Kohteelle määritettiin inventoinnissa muinaisjäännösrajaus.

Kohde on merkitty Muinaisjäännösrekisterissä pronssi- tai rautakautiseksi rökkiöksi. Katja Vuoriston mukaan rökkiö vaikuttaa rakenteensa perusteella myöhäispronssikautiselta tai rautakautiselta hautarökkiöltä.

Maastossa ensi silmäyksellä kohde vaikuttaa kokonsa ja pyöreän rakenteensa puolesta olevan lapinraunio, vaikkakin kohteen sijainti kaukana vesistöistä piilossa olevalla paikalla ei ole lapinraunioille lainkaan tyypillistä. Alueelle ei ole tietävästi varhaismetallikaudella yltänyt mikään muinaisjärvi tai Itämeren ranta, millä rökkiön sijaintia voisi perustella. Historiallisella ajalla kohde on sijainnut kaukana asutuksesta, eikä sen ympäristö kallioisuutensa ja jyrkkyytensä vuoksi ole ollut soveliaasta

maanviljelylle. Kyseessä tuskin on siis kaski- tai raivausröykkiö. Kohde voi olla rysänuuni, ottaen huomioon kohteen läheisyys Kustaan sodan taistelupaikkoihin, tai mahdollisesti kiuaskin. Raunio voisi olla myös kiukaan jäännös, esim. tervapirtin tai eräsijan.

Röykkiön rakenteita ei pystytty sen hyvin sammaloituneen kunnan takia tarkastamaan. Kohteen ajoituksen, lajin ja lopullisen statuksen määrittäminen edellyttää kaivaustutkimuksia.

Ehdotamme kohteen ajoituksen muuttamista ”ajoittamattomaksi”, kunnes kohde tutkitaan tarkemmin.

Sijaintikartta kohteen [4 liitti Tervaharju](#) kuvauksessa.

Vasemmalla: Röykkiö kuvattuna lounaasta koilliseen. *Oikealla:* Röykkiö luoteispuolelta kuvattuna.

6 IITTI LYÖTTILÄ RUOKOSUO

Mjtunnus: 1000012743
 Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
 Ajoitus: ajoittamaton (oli historiallinen)
 Laji: maarakenne (oli työ- ja valmistuspaikka)

Koordin: N 6751799 E 472716

Tutkijat: Katja Vuoristo 2008 inventointi

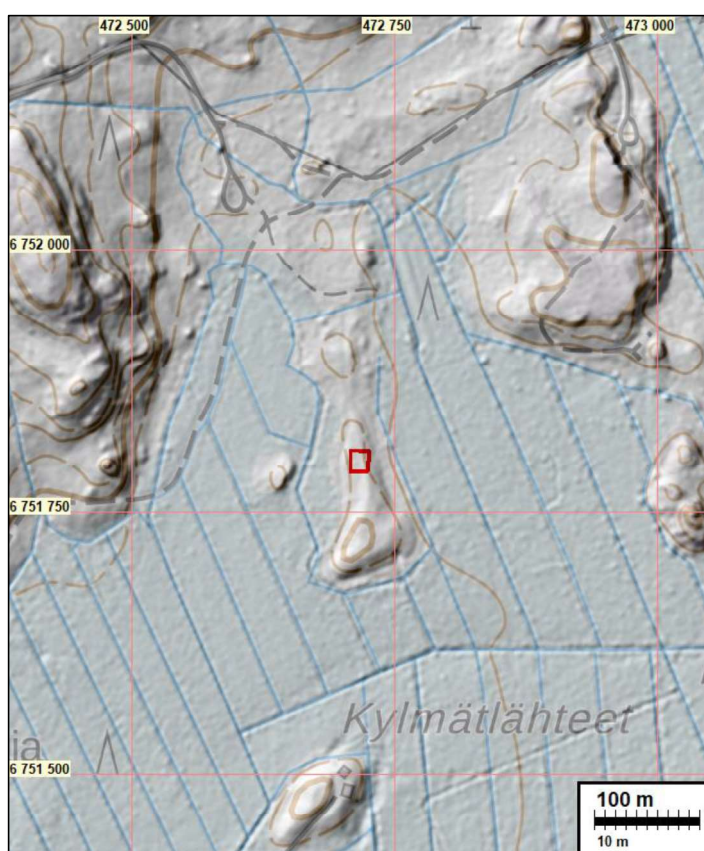
Sijainti: litin kirkolta 6.6 kilometriä kaakkoon.

Huomiot: **Muinaisjäännösrekisteri:** Kohde sijaitsee Ruokosuon pohjoisreunalla olevalla kaapealla mäntyjä ja heinää kasvavalla niemikkeellä. Paikalla on kivensekainen pyöreä maavalli, jonka halkaisija on noin neljä metriä. Vallin sisäpuolella on halkaisijaltaan noin metrin kokoinen kuoppa, joka on hieman korkeammalla kuin vallia ympäröivä maanpinta. Vallien päällä kasvaa heinää ja sammalta sekä muutama koivu. Sammalen alla ei havaittu hiiltä, mikä viittaa siihen, ettei kyseessä ole hiilimiilu. Kokonsa puolesta rakenne on pieni myös tervahaudaksi. Kyseessä on todennäköisesti kuitenkin jokin historiallisen ajan toimintaan liittyvä rakenne. Kohde löytyi paikallisen asukkaan ilmoituksen perusteella

Bakhia ja Kuljukka 2023: Kohde sijaitsee suometsään yltävän hiekkaharjun päällä. Kohde on Vuoriston kuvailujen mukainen, tosin rakenteen päälle on kaatunut puita. V. 2023 inventoinnissa kohteen sijaintia tarkennettiin ja sille määritettiin muinaisjään-
nösrajaus.

Kohteen funktiota ei saatu inventoinnin puitteissa selvitettyä. Rakenne on koholla muusta ympäristöstä ja siitä on erotettavissa Vuoriston mainitsema kuoppa. Rakenne on aivan liian pieni tervahaudaksi. Muinaisjään-
nöksen ympärille tehdyissä kairapistoissa ei havaittu hiiltä, eli kyseessä tuskin on hiilimiilu tai vastaava. Kohteen funktion ja ajoituksen määrittäminen vaatii tarkempia kaivaustutkimuksia.

Koska kohteelle ei voitu määrittää ajoittavaa muinaisjään-
nösrajaa, ehdotamme että sen ajoitus muutetaan "ajoittamattomaksi".

Kohteelle ehdotettu muinaisjään-
nösrajaus punaisella.

Vasemmalla: Röykkiö kuvattuna etäältä, kohti lounasta. *Oikealla:* Röykkiö kuvattuna lounaaseen.

7 IITTI TOITILANSUO

Mjtunnus: 142010035
 Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
 Ajoitus: ajoittamaton (oli varhaismetallikautinen)
 Laji: röykkiö

Koordin: N 6751497 E 470835

Tutkijat: Matti Huurre 1974 tarkastus, Wesa Perttola 2003 tarkastus, Johanna Seppä 2003 inventointi, Teemu Tiainen 2022 inventointi

Sijainti: 5,5 km litin kirkosta kaakkoon.

Huomiot: **Muinaisjäännösrekisteri:** Kiviröykkiöhautoja Toittilansuon luoteisreunalla olevalla kallioisella mäellä Urajärven kaakkoispuolella. Röykkiö a sijaitsee Toittilantieltä lähetevän metsäautotien laidassa, tien eteläpuolella mäen etelärinteessä maapohjalla. Röykkiön halkaisija on neljä metriä. Röykkiö b sijaitsee röykkiöstä a noin 100 metriä koilliseen mäen korkeimmalla kohdalla paljaalla kalliolla. Halkaisijaltaan 4-metrinen röykkiön keskellä on kuoppa.

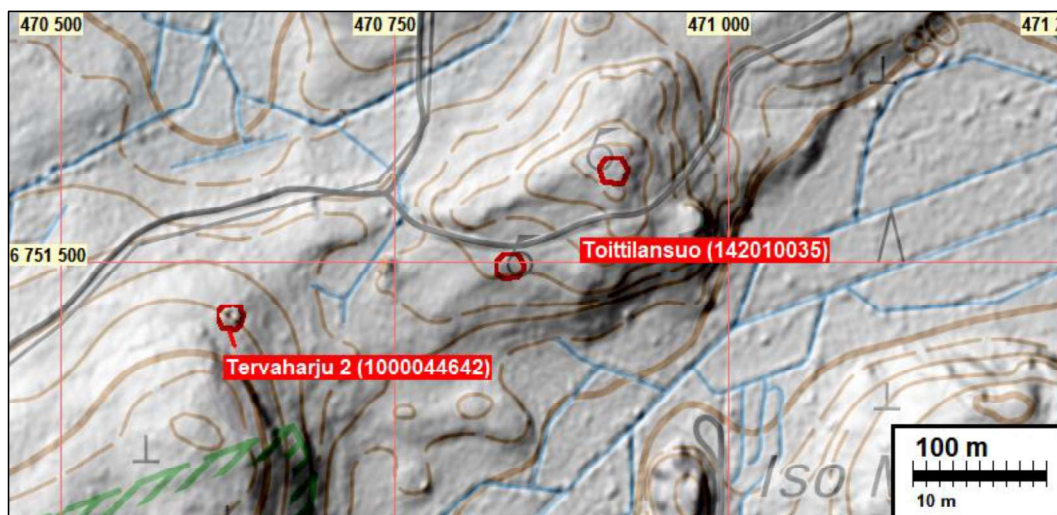
Inventointi 2022: Röykkiö a (N 6751497 E 470835) sijoittuu noin 10 m tien laidan eteläpuolelle. Röykkiön halkaisija on noin neljä metriä ja sitä peittää sammal- ja heinäkerros. Röykkiön korkeus on hieman alle metri. Röykkiön päällä on paksu laho kanto ja muutamia nuoria mäntyjä. Röykkiö b (N 6751569 E 470914) sijaitsee kallion päällä ja sitä peittää osin sammal ja jäkälä. Röykkiön korkeus on noin 80 cm ja halkaisija noin 4 m. Sen keskellä on noin 80 cm kokoinen ja 40 cm syvyinen kuoppa. Kasvillisuuden alta erottuvien kivien koko on noin 25–50 cm. Röykkiö erottuu selkeästi ympäristöstään.

Bakhia & Kuljukka 2023: Röykkiöt ovat v. 2022 inventoinnin mukaisessa kunossa.

Röykkiöt ovat merkitty Muinaisjäännösrekisterissä pronssi- ja/tai rautakautisiksi. Ei ole tietoa, mihin röykkiöiden ajoitus perustuu, kun mitään varsinaisia perusteluja ajoitukselle ei ole aiemmissa raporteissa annettu. Röykkiöiden sijainti korkeilla, näkyvillä paikoilla on tyypillistä varhaismetallikautisille röykkiöille, mutta alueelle ei ole tiettävästi pronssikaudella yltänyt mikään muinaisjärvi tai Itämeren ranta, millä röykkiön sijaintia voisi perustella. Röykkiöt tuskin ovat historiallisen ajan kaski- tai raivausröykkiöitä, ottaen huomioon ympäröivän maaston sopimattomuus viljelylle.

Röykkiöt voivat olla ulkonäkönsä puolesta lapinraunioita. Muina mahdollisuuksina voi olla esimerkiksi ryssänuuni, tai kiuas. Röykkiöiden ajoituksen määrittäminen kuitenkin edellyttää tarkempia kaivaustutkimuksia.

Kohteen ajoitus ehdotetaan muutettavan ”ajoittamattomaksi”, kunnes röykkiöt voidaan tutkia tarkemmin.

Kohteiden 7 liitti Toittilansuo ja [liitti Tervaharju 2](#) muinaisjäännösrajaukset punaisella.

Vasemmalla: Röykkiö A kuvattuna etäältä, kohti kaakkoa. *Oikealla:* Röykkiö A kuvattuna etelään.

Vasemmalla: Röykkiö B kuvattuna etäältä, kohti etelää. *Oikealla:* Röykkiö B kuvattuna etelään.

9 IITTI PUKKISUO

Mjtunnus: 1000012915
 Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
 Ajoitus: historiallinen, 1. maailmansota
 Laji: varustus

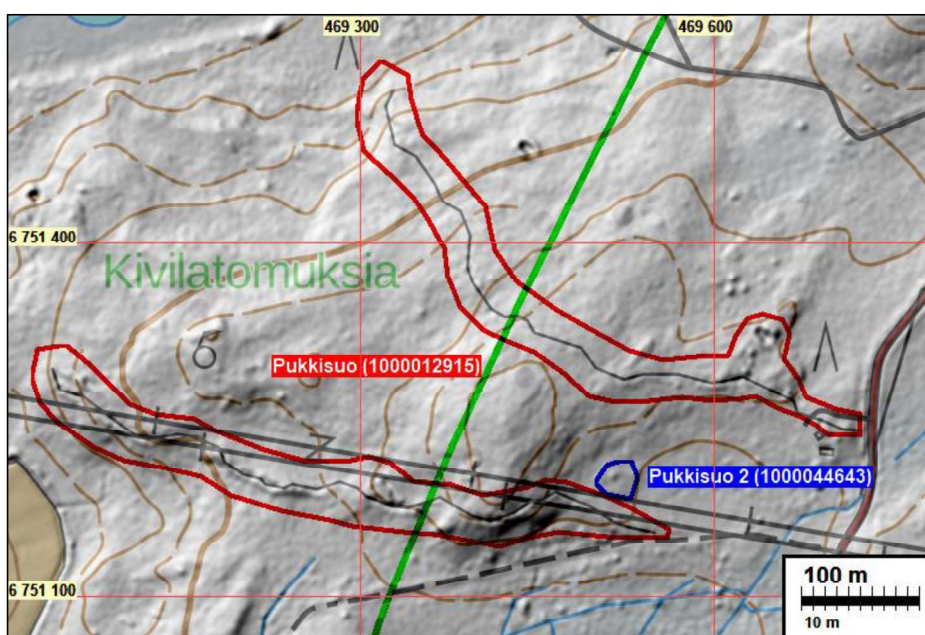
Koordin: N 6751207 E 469219

Tutkijat: John Lagerstedt 2008 inventointi, Teemu Tiainen 2022 inventointi

Sijainti: litin kirkolta 5.0 km kaakkoon.

Huomiot: **Muinaisjäännösrekisteri:** Pukkisuo pohjoispuolella sijaitseviin puolustusvarustuksiin kuuluu kaksi erillistä puolustuslinjaa, joiden puolustussuunta on kutakuinkin lounaaseen. Taisteluhaudat paikalla ovat osin syviä (jopa 2 m) ja näyttäviä. Paikoin ne ovat alle puoli metriä syviä ojamaisia kaivantoja, joiden tekeminen on ilmeisesti jäänyt kesken. Lounaanpuoleisen taistelukaivannon pituus on noin 590 m ja koillisemmän noin 560 m. Inventoinnin 2022 aikana taistelukaivannot käveltiin lävitse ja niiden ääripisteet mitattiin käsi-gps:llä. Taisteluhautojen tuliasemia, ampumasyvennyksiä, traverseja ja suojahuoneita ei tarkemmin kartoitettu, johtuen gps:n riittämättömästä mittaustarkkuudesta. Taisteluhautojen sijainnit ja laajuudet pystyttiin mittaamaan tarkasti Maanmittauslaitoksen laserkeilausaineiston perusteella (rinnevarjoste pistepilvi), mihin perustuen muinaisjäännösalueiden rajauksia tarkennettiin hieman.

Bakhia & Kuljukka 2023: Puolustusvarustusten muinaisjäännösalue koostuu kahdesta erillisestä alueesta. Kummankin alueen tutkimusalueelle yltävät eteläosat käveltiin kattavasti läpi. Taisteluhaudat ovat lounaanpuoleisella alueella paikoitellen lähes tuhoutuneita ja heinäkasvillisuuden valtaamia, mutta hauta on silti erotettavissa näiltä osin ympäröivästä maastosta. Koillispuoleisen alueen taisteluhaudat ovat säilyneet hyvin.

Kiinteän muinaisjäännöksen 9 litti Pukkisuo muinaisjäännösalue punaisella ja muun kulttuuriperintökohteen [8 litti Pukkisuo](#) 2 rajaous sinisellä. Tutkimusalueen raja merkitty karttaan vihreällä viivalla.

Vasemmalla: Lounaanpuoleisen alueen juoksuhautaa, kuvattuna lounaaseen. *Oikealla:* Lähes tuhoutunut juoksuhauta lounaanpuoleisella alueella, kuvattuna lounaaseen.

Vasemmalla: Koillispuoleisen alueen juoksuhautaa, kuvattuna lounaaseen. *Oikealla:* Koillispuoleisen juoksuhaudan traverssi, kuvattuna länteen.

10 IITTI TERVAHARJU 2

Mjtnus: 1000044642
 Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: valmistus: tervahauta

Koordin: N 6751459 E 470626

Tutkijat: John Lagerstedt 2008 inventointi, Teemu Tiainen 2022 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee litin kirkolta 5,3 km lounaaseen.

Huomiot: **Muinaisjäännösrekisteri:** Tervaharjun koilliskulmalla sijaitsee halkaisijaltaan noin 15 m kokoinen keskussäiliöllinen tervahauta. Tervahauta on suppilomainen, syvyyttä pohjalta vallien laelle on noin kaksi metriä. Haudan ulkoreunan puolelta vallin korkeus on noin 1–1,5 metriä. Leveyttä vallilla on 4–6 metriä. Tervahaudasta ei havaittu halsiaukkoa tai -uraa. Tervahaudan päällä kasvaa eri ikäistä puustoa ja se on hankalahko erottaa maastosta.

Bakhia & Kuljukka 2023: Kohde on muinaisjäännösrekisterin kuvailujen mukainen.

Sijaintikartta kohteen [7 liitti Toittilansuo](#) kuvauksessa.

Vasemmalla: Tervahaudan vallia kuvattuna idästä. *Oikealla:* Tervahauta kuvattuna pohjoiseen.

11 IITTI MUSTALAMMINSUO

Mjtnnus: UUSI KOHDE
 Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: tervahauta

Koordin: N 6750405 E 469738

Sijainti: Paikka sijaitsee litin kirkolta 5,9 km etelään.

Huomiot: Mustalammesta n. 530 metriä luoteeseen sijaitsee tervahauta tiheän kuusikon keskellä. Tervahauta on rakenteeltaan suppilomainen, ollen halkaisijaltaan 15 metriä ja syvyydeltään 3–4 metriä. Vallit ovat rakenteessa jyrkät ja leveät, ollen leveydeltään 9 metriä. Tervahaudassa ei havaittu halssia.

Sijaintikartta kohteen [4 liitti Tervaharju](#) kuvauksessa.

Vasemmalla: Tervahauta kuvattuna itään. *Oikealla:* Tervahauta kuvattuna länteen.

12 IITTI SITIKKANIEMI

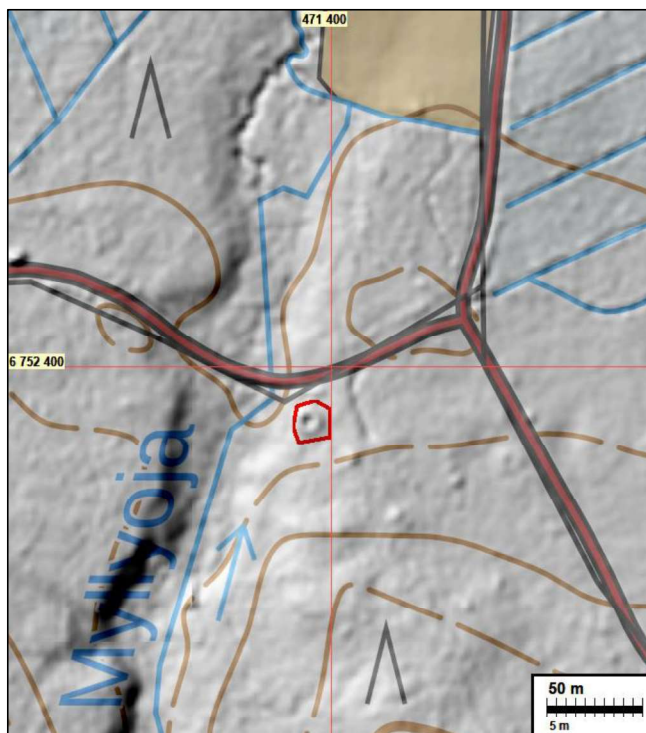
Mjtnnus: UUSI KOHDE
 Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: tervahauta

Koordin: N 6752372 E 471389

Sijainti: Paikka sijaitsee litin kirkolta 5,2 km lounaaseen.

Huomiot: Halssiton tervahauta Sitikkaniemen ja Myllyojan risteyksessä. Tervahauta on halkais-jaltaan noin 10 m, syvyydeltään 2 m. Valleihin tehdyissä lapionpistoissa havaittiin hiiltä.

Tervahaudan päälle ja sen ympäristöön on istutettu kuusia, mikä tekee sen havain-noinnista maastossa vaikeaa.

Kohteelle ehdotettu muinaisjäännösrajaus punaisella.

Vasemmalla: Tervahaudan kuoppa. Oikealla: Tervahaudan valla, kuvattuna etelään.

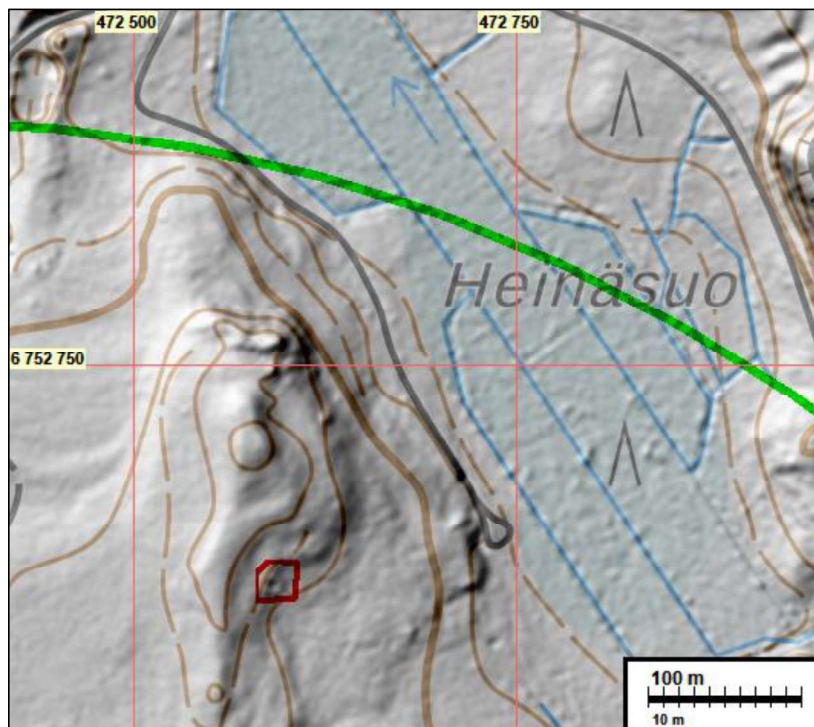
14 IITTI HEINÄSUO

Mjtunnus: UUSI KOHDE
 Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: tervahauta

Koordin: N 6752610 E 472594

Sijainti: Kohde sijaitsee litin kirkolta 6,0 km lounaaseen.

Huomiot: Anhavaistenkankaan itäosassa sijaitsee tervahauta, jonka halkaisija on noin 13 m. Laakean tervahaudan syvyys on 2 m ja vallien leveys 2,5 m. Tervahaudan 5 metriä pitkä halssi on kohti etelää.

Kohteelle ehdotettu muinaisjäännösrajaus punaisella. Tutkimusalueen raja merkitty karttaan vihreällä.

Vasemmalla: Tervahaudan halssi, kuvattuna itään. Oikealla: Tervahauta kuvattuna etelään.

15 IITTI ANHAVAISTENTIE

Mjtunnus: UUSI KOHDE
 Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: tervahauta

Koordin: N 6751692 E 471970

Sijainti: Paikka sijaitsee litin kirkolta 6,1 km lounaaseen.
 Huomiot: Kaksi tervahautaa vierekkäin Anhavaistentien varrella olevan suuren hiekanotto-
 kuopan lähistöllä.

Isompi tervahauta (N 6751689 E 471966) on halkaisijaltaan 12 metriä ja syvyydel-
 tään 2 metriä. Halssin vallit ovat kooltaan 4 metriä. Mahdollinen umpeutunut halssi
 länteen.

Pienempi tervahauta (N 6751697 E 471977) on halssiton ja syvyydeltään 1.5 met-
 riä. Halkaisijaltaan tämä tervahauta on n. 8 metriä.

Kohteelle ehdotettu muinaisjäännösrajaus punaisella.

Vasemmalla: Isompi tervahauta itään kuvattuna. Oikealla: Pienempi tervahauta kaakkoon kuvattuna.

Muut kulttuuriperintökohteet

8 IITTI PUKKISUO 2

Mjtunnus: 1000044643
 Status: muu kulttuuriperintökohde (s)
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: asuinpaikka: torppa

Koordin: N: 6751196 E: 469515

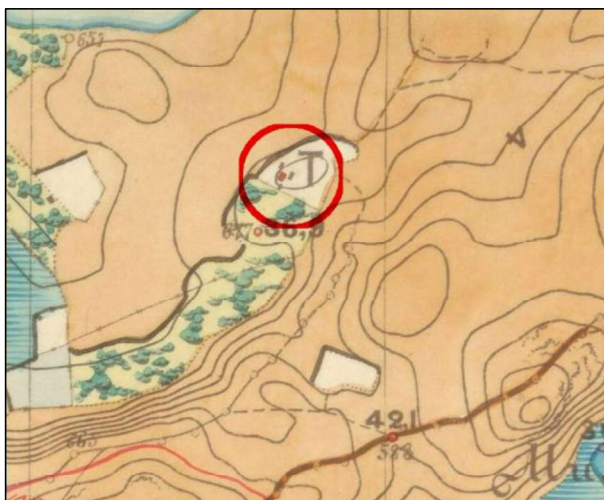
Tutkijat: Teemu Tiainen 2022 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Kausalan asemalta 5,9 km itään.

Huomiot: Muinaisjäännösrekisteri: Vuoden 1875 senaatinkartalta paikannettu torpanpaikka sijoittuu taistelukaivantojen väliin inventointialueen keskivaiheilla. Muilla tarkastetuilla vanhoilla kartoilla (vuosien 1784/1811, 1842, 1918, 1965 kartat) torpan paikalle ei ole merkitty asutusta. Paikka sijoittuu voimajohtolinjan aukkoon, joka rajautuu pohjoisessa tiheään nuoreen kuusikkoon. Paikalla on tasatun oloinen muutamien aarien kokoinen kivetön alue. Paikalta tavattiin kaksi rökkiötä (N 6751196 E 469515 ja N 6751204 E 469522), joiden halkaisija on noin 3 m ja korkeus alle puoli metriä. Alueelle tehtiin muutama koekuoppa, joista paljastui noin 15–30 cm paksuinen karkean hiekan/moreenin ja mullan sekainen maannos, jonka seassa oli muutamia hiilen hipuja. Pohjamaa paikalla oli hietainen moreeni. Pienet rökkiöt liittyvät mitä ilmeisimmin torpan paikan raivaamiseen. Koekuoppien maannos viittaisi pihamaahan tai peltoon.

Bakhia & Kuljukka 2023: Kohde on v. 2022 kuvausten mukainen.

Sijaintikartta kohteen [9 Iitti Pukkisuo](#) kuvauksessa.

Torppa v. 1875 pitäjänkartalla.

Torpan paikka kuvattuna pohjoiseen.

13 IITTI MYLLYOJA

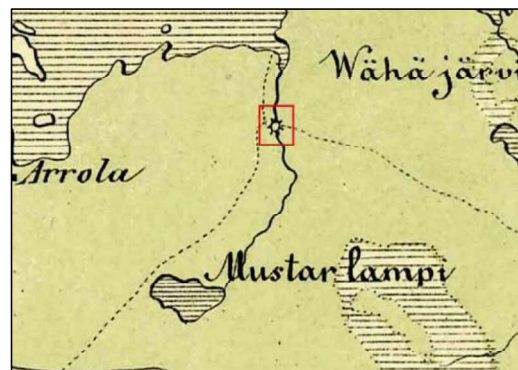
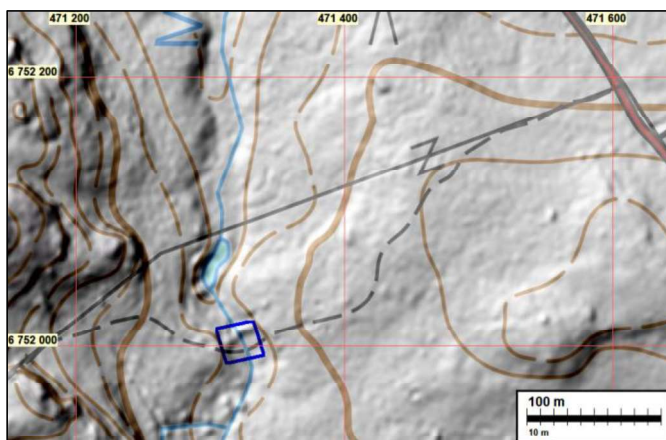
Mjtunnus: UUSI KOHDE
 Status: muu kulttuuriperintökohde
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: valmistus: vesimylly

Koordin: N: 6752004 E: 471316

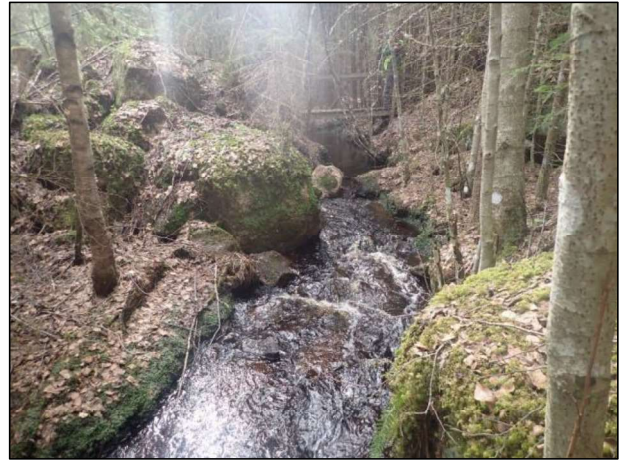
Sijainti: Paikka sijaitsee litin kirkolta 5,4 km lounaaseen.

Huomiot: Kalmbergin kartalle 1850-luvulta on merkitty Myllyojan varteen vesimylly, mistä oja on oletettavasti saanut aikoinaan nimensä. Myllyä ei ole merkitty Kalmbergin kartastoa vanhempiin taikka uudempiin karttoihin.

Paikalla on pinottuna suurehkoja kiviä päällekkäin suorassa linjassa ojan molemmin puolin, mikä viittaa rakenteen kulkeneen aikoinaan ojan yli. Rakenteen vieressä on uudehko puinen silta. Osa nykyisistä kivirakenteista voi olla vanhan myllyn jäänteitä.

Vasemmalla: Kohteen sijainti sinisellä viivalla. Oikealla: Ote Kalmbergin kartalta v. 1855, mihin kohteen kohdalle on merkitty mylly.

Vasemmalla: Kiviä pinossa Myllyojan länsirannalla. *Oikealla:* Myllyn paikka kuvattuna etelään.